

RAST

Slovenska manjšina na poti v Evropo

To je bilo geslo slovenske delegacije, ki je štela 35 članov vseh poklicev in starosti, na obisku v Strasbourgu. 15. in 16. septembra so se zastopniki vseh političnih komponent, v katerih se zamejski Slovenci prepoznavajo, in slovenskih zamejskih organizacij srečali v Strasbourgu s predstavniki različnih parlamentarnih skupin in z vodstvom Sveta Evrope. Predstavnštvo slovenske manjšine v Italiji so vodili Marija Ferletič (SSO), Klavdij Palčič (SKGZ), Giorgio Černo (Slovenci videmske pokrajine), Miloš Budin (DSL), Ivo Jevnikar (SSk), Marino Pečenik (PSI) in Izidor Predan (SKP). Bilo je tudi več krajevnih upraviteljev in častnikarjev.

Obisk slovenske delegacije v evropskem parlamentu je omogočil tržaški evropski poslanec Giorgio Rossetti, srečanje z vodstvom Evropskega sveta pa je posredoval veleposlanik Republike Slovenije v Svetu Evrope Andrej Novak. Slovensko predstavnštvo je svojim sogovornikom izročilo spomenico z osnovnimi pravicami, ki bi jih moral vsebovati manjšinski zaščitni zakon, knjigo Pavla Strajna *La comunità sommersa* in Bonamorejevo razpravo o slovenskem šolstvu, da bi tako čim jasneje opozorilo evropske inštitucije na položaj slovenske manjšine v Italiji, na njene potrebe in zahteve. Poleg tega so predstavniki izrazili zaupanje v evropski parlament, ki ima le deklarativno vlogo, a lahko kljub temu pripomore k reševanju odprtih vprašanj slovenske manjšine. Poudarili so še krivični volilni zakon in zaskrbljujoč položaj Slovencev v Benečiji ter nasprotovanje ločevanju manjšine glede na pokrajine, v katerih živi.

Sogovorniki slovenske manjšine

V bližini prelepega strasbourškega središča, ki ga krasijo mogočna

gotska katedrala, številni vodni kanali in staro mestno jedro, je slovenska delegacija preživela pestra dneva. Skupno predstavnštvo se je srečalo s predsednikom in podpredsednikom parlamenta, De Klerkom in Barzantijem, s predsednico komisije za manjšine Ferrerjevo, z generalnim tajnikom evropskega urada za manj razširjene jezike Donaldom O'Riagainom, s poslanci različnih političnih skupin v evropskem parlamentu in z generalno sekretarko Evropskega sveta Catherine La Lumiere, ki je izrazila naklonjenost strasbourškega sedeža do manjšine in pripravljenost za reševanje njenih problemov.

Prvi občutki, vtisi in upanje

Obisk v alzaškem mestu je bil za vse člane delegacije bogato in enkratno doživetje. Na začetku mogoče nekoliko skeptični obrazi so na naporni poti proti domu odražali tančico upanja za prihodnost in zavest, da je bilo potovanje v Strasbourg koristno. Izkazalo se je, da niso strasbourški vodilni kadri veliko vedeli o položaju slovenske manjšine v Italiji, češ da je le-to že rešen problem. Vsi sogovorniki pa so izrazili veliko zanimanje, odprtost in naklonjenost.

Upati je, da ni bil obisk v Strasbourgu kot orumeneli list na drevesu, ki ga jesenski veter odpiha, za njim pa ne ostane niti sledu več. Skupen nastop in enotnost slovenske delegacije naj bosta prvi korak na poti bodočega dela, ki bi moralo spodbujati mlade ter jim dati prave smernice in orožje za odločen boj proti tihi, a izredno prodorni asimilaciji.

Jasen znak za bodočnost

Približno mesec dni po obisku predstavnštva slovenske manjšine v Italiji v Strasbourgu se lahko vpraša-

mo, kaj je ta korak pomenil za našo manjšino in še posebno za nas mlade.

Pohvale in pozitivne ocene na račun te pobude so bile izrečene od vseh komponent manjšine in medijev. Enotnost delegacije je prišla tokrat res do izraza in to je zelo pozitivno vplivalo bodisi na predstavnike Evropskega parlamenta in Sveta Evrope kot na člane delegacije same. Tudi dejstvo, da se je med obiskom v Strasbourgu pokazala odločnost v reševanju manjšinskih problemov, ni zanemarljivo. To pa predvsem zato, ker smo ob zadnjih dogodkih v zvezi s sprejemanjem novih volilnih zakonov, ob zadnjih napadih na naše pravice bili priča posebno med mladimi vedno bolj razširjenemu razočaranju nad učinkovitostjo naših politikov. Občutek vdanosti v usodo hitre asimilacije in občutek, da nima več smisla, da bi verjeli v boj za naše pravice, je bil pri mladih zelo prisoten.

Sedaj pa so mladi dobili jasen znak, da bodo predstavniki različnih komponent manjšine ob ključnih trenutkih znali nastopiti enotno in za dobro celotne skupnosti. To ne morejo in ne smejo ostati le pobožne želje, ker je bil Strasbourg dokaz, da je tako nastopanje mogoče in tudi učinkovito.

Obenem pa se moramo tudi mi mladi vprašati, ali smo sami naredili kaj konkretnega, zato da bi se stvari, ki jih kritiziramo, spremenile.

V Strasbourgu smo se razen s pozitivnimi točkami morali soočiti tudi z nekaterimi pomanjkljivostmi. Prva izmed teh je bila jasen občutek, da je bila širša javnost (ne samo na evropskem, pač pa tudi na državnem nivoju) zelo slabo obveščena o naših problemih. Tudi mi bi lahko pripomogli, da bi se v bodočnosti na tem področju kaj spremenilo: mladi se vedno lažje učimo tujih jezikov, veliko

Iz uredništva

Dragi prijatelji, to je prva številka Rasti po poletnem premoru. V našem uredništvu je te dni živo kot v panju: list bo namreč v novi sezoni vseboval celo vrsto zanimivih prispevkov in novi sodelavci že brusijo svoja peresa. Bi radi vnaprej kaj izvedeli? No, v lanski sezoni se je zaključila študija Andreja Maverja o Borisu Pahorju in kritiki, ki je bila mišljena kot poklon Rasti zamejskemu Prešernovemu nagrajencu; priprave za novo razpravo so že v polnem teku, a nanjo bo treba nekoliko potrpeti: prepričani pa smo, da bo tudi ta gotovo pritegnila vašo pozornost.

Andrej Zaghet

V tej številki nadaljujemo s predstavitvijo stalnih sodelavcev našega lista: tokrat je na vrsti **Andrej Zaghet**, ki bo tudi letos urejal rubriko Psihozoanimivosti. Andrej stanuje v Trstu, pred dvema letoma je maturiral na slovenskem klasičnem liceju France Prešeren, trenutno pa študira Psihologijo na tržaški univerzi. Že vrsto let je aktiven član **Slovenskega kulturnega kluba**. Vprašali smo ga, naj nam na kratko pove kaj več o sebi:

Bralci Rasti te poznajo kot urednika rubrike Psihozoanimivosti, vemo pa, da se zanimaš tudi za druge dejavnosti, kajne?

“Seveda. Povedati moram, da zelo rad plešem.

Sledil sem celi vrsti plesnih tečajev in se naučil najrazličnejših plesov, od 'klasičnih' do latinskoameriških in modernih.

Poleg plesa sem se začel zanimati za grafologijo. Že nekaj časa kupujem tedensko revijo, ki obravnava psihološke probleme s poudarkom na grafologijo. Možno je, da se bom letos vpisal na podoben tečaj; zelo bi mi namreč koristil, ker je tesno povezan s psihološkim področjem.”

V tvoji rubriki lahko včasih zasledimo mnenja znanstvenikov in psihologov, ki so res presenetljiva. Zanima me, kateri je tvoj odnos do teh avtorjev in, če že veš, s čim se boš ukvarjal kot psiholog.

“Ko pišem v svoji rubriki o zanimivostih na psihološkem področju, se včasih nasmehnem; to se dogaja predvsem, ko posredujem bralcem trditve, ki so jih izrekli psihoanalitiki (npr. Freud). Veste, za Freuda ima vsako človekovo dejanje svoje korenine v spolnosti; dovolj je, da pomislite, da Freud pojmuje igranje na klavir kot spolni akt! To se mi zdi res pretirano... Po drugi strani so psihoanalitiki vredni pohvale, ker na podlagi zelo drobnih podatkov o človekovem življenju zmorejo seči v globino človekove psihe in razkrijo ozadje pogostih bolezni, kot so predvsem depresija in nevroze najrazličnejših vrst.

S čim bi se rad ukvarjal kot psiholog? Zelo rad di delal na področju otroške nevropsihologije v nevrološki kliniki. Študij nevropsihologije obravnava mentalne sposobnosti oseb, ki imajo možganske okvare. Na delovanje na tem področju še posebno pripravlja zaključni triletni študij na fakulteti.”

Slovenska manjšina na poti v Evropo

1

potujemo, vključeni smo v najrazličnejše skupine (zamejske in tudi ne...), veliko priložnosti imamo, da lahko svoje sovrstnike obveščamo o svoji manjšini.

Druga šibka točka, ki je prišla v Strasbourgu na dan, je bila velika preobremenjenost organizatorjev, oz. voditeljev delegacije, ki so morali misli-

ti tako rekoč na vse aspekte obiska v parlamentu.

Morda bi moralo tudi to klicati k odgovornosti vse mlade, ki se v veliki večini primerov nočejo ukvarjati s politiko, češ da je politika “umazana” stvar.

V ozadju takih stališč pa se največkrat skriva odklanjanje sprejemanja odgovornosti. Vendar smo prav vsi, tudi – in morda predvsem – mladi poklicani k temu, da pripomoremo, da bo delo za pridobitev pravic za Slovence v Italiji kar najbolj uspešno!

Marija Mamolo in Breda Susič

Izjava za javnost

Mladi Slovenci iz zamejstva in Slovenije, zbrani na III. Dragi mladih pod naslovom Šola tretjega ti-sočletja, ki je potekala od 2. do 4. septembra 1993 na Opčinah pri Trstu v organizaciji Združenja katoliških študentov AMOS, Medškofijskega odbora za študente in Mladinskega odbora Slovenske prosvete iz Trsta, smo tokrat obravnavali problem šolstva in izobraževanja nasploh. Z zaskrbljenostjo se oziramo na položaj šolstva v Sloveniji. Posebej nas žalosti dejstvo, da je slovenska vlada projekt oblikovanja nacionalnega programa šolstva zastavila v ozkih strokovnih krogih, za katere vemo, da niso ideološko neobremenjeni. Tako ta občutljiva tema, vzgoja in izobraževanje, še vedno preveč podlega trenutnemu političnemu ravnovesju v državi.

Zavzemamo se za to, da je na področju šolstva sedaj prva naloga prav oblikovanje nacionalnega programa šolstva in podpisamo vse napore komisij, ki pri tem projektu sodelujejo. V našem interesu je tudi, da bo delo teh komisij dovolj odprto za institucije demokratične družbe, ki so dolžne in usposobljene sodelovati na področju vzgoje in izobraževanja.

Večina izmed nas je študentov, zato spremljamo dogajanje glede sprejemanja zakonov o univerzi in študentovski organizaciji.

Pozivamo slovenski parlament, naj čimprej sprejme Zakon o skupnosti študentov, ki je že v parlamentarni proceduri. Predvsem je treba čimprej zapolniti praznino, ki trenutno vlada na področju organiziranja visokega šolstva in v tej zvezi čimprej sprejeti Zakon o visokem šolstvu.

Opčine, 4.9.1993

Za organizatorje III. Drage mladih
Pavel Demšar
ZKŠ AMOS, predsednik

Uspešna 3. Draga mladih

Ob zaključku 3. Drage mladih so si bili vsi edini, da je srečanje zelo dobro uspelo: predavanji mag. Toneta Levsteka in dr. Mihe Tišlerja, rektorja Ljubljanske univerze, sta bili zanimivi, ravnó tako tudi okrogla miza o šolstvu. Mlade sta navdušila tudi inž. Marjan Jevnikar s svojimi filmi in prof. Aleš Brečelj, ki je udeležencem spregovoril o zgodovini Trsta, ko so se ti odpravili na kratek izlet na razgledno točko pri Vejni.

Na srečanju se je zbralo približno 35 stalnih udeležencev, torej tistih, ki so sledili celotnemu programu: najštevilnejši sta bili skupini iz Trsta in iz Štajerske, iz drugih krajev Slovenije je prišlo nekaj posameznikov, dobro je bila zastopana tudi skupina zdomcev (3 iz Nemčije in 2 iz Argentine), na žalost pa je bilo malo ali nič odziva iz Goriške in Koroške. Vzdušje, ki se je spletlo med udeleženci, je bilo takoj zelo sproščeno in prijateljsko. Predavanja in družabni večeri so povabili še dodatne obiskovalce, ki niso bili vedno samo mladi, saj so bile teme letošnjih srečanj dovolj zanimive in na dovolj visoki ravni tudi za "starejše" intelektualce, ki so bili v velikem šotoru v parku Marijanišča na Opčinah vedno dobrodošli.

Ob koncu so organizatorji 3. Drage mladih, ki je imela naslov "Šola 3. tisočletja", skupno z ostalimi udeleženci potegnili naslednje zaključke: srečanje bo prihodnje leto organizirano v isti obli-

ki, saj so si bili vsi edini, da je Draga mladih zelo pozitivna pobuda prav zato, ker je odprta za vse mlade, tudi različnih prepričanj, čeprav daje krščanski etos zelo dragocen in neprikrit pečat celotnemu programu; ker je sproščen in neobvezujoč način druženja mladih iz različnih krajev slovenskega prostora; ker je edina mladinska pobuda, ki združuje predavanja in možnost debate o aktualnih problemih s kulturnimi in družabnimi točkami ter z zabavo.

Navdušeni mladi intelektualci so se torej poslovlili v trdnem prepričanju, da se bodo točno čez leto dni spet srečali na 4. Dragi mladih, na katero so že zdaj vabljeni vsi tisti, ki bi radi doživeli tri nepozabne dneve v prijetni družbi.

Breda Susič

Igor Merku, Erlangen:

Ob koncu letošnje 3. Drage mladih mi je bilo jasno, da bodo mlade Slovenke in Slovenci tudi v bodočih letih sprejeli ponudbo za druženje, informacije in diskusije o temah, ki so specifične za mlade. Še posebno sem pa letos dojel pomen in smisel tega srečanja.

Draga mladih gotovo predstavlja živo ponudbo za premišljevanje, in s tem tudi za izobraževanje, kakor je bilo tudi povedano v letošnjem geslu. Kajti v tako kratkem času se mi zdi zelo težko,

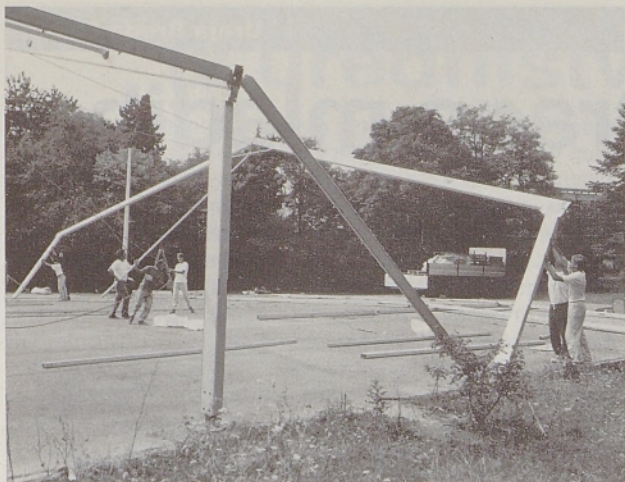
rekel bi skoraj nemogoče, priti do zaključkov oz. najti rešitve predstavljenih problemov. Gotov sem, da se tudi drugi udeleženci vračajo v mislih na Drago mladih in se veliko ukvarjajo z nastavljenimi vprašanji. Razčlenil bi le dva primera.

Iz prvega predavanja "Vpliv družbenih občil na zavest sodobnega človeka" mag. Toneta Levsteka, ki nam je predstavil razvoj človeške komunikacije in njen vpliv na današnjo družbo, oz. na človeka, so izšla določena vprašanja in misli. Če sledimo mag. Levsteku, je človek socialno bitje predvsem zaradi svojih komunikacijskih zmožnosti in zaradi možnosti posluževanja komunikacijskih sredstev. Drugje pa berem, da socialnost človeka najde poudarek v sožitju in družbenosti (Meyers). Kadar je izobrazba institucionalizirana z modernim šolstvom, ko slišim na primer, da so v neki metropoli našli mrtvo gospo šele po štirih letih (F. Orlandi, Evropski parlament), da mladoletniki postajajo veliki kriminalci ali uživajo mamila, ko torej mislim na take reči, se res vprašam, kam nas je privedla vsa ta komunikacija. Seveda je mogoče govoriti po satelitskem telefonu z drugim koncem sveta, da v trenutku dobimo novice od vseh strani ter da potujemo v vse smeri. Toda v čem se je izboljšala naša družba, bistveno izboljšala, kar se tiče socialnosti človeka? Življenje je vedno bolj individualistično, ker se vedno bolj oddaljuje od potrebe po pomoči bližnjega, saj je večina ljudi v Evropi v stanju, da "si sama pomaga". Če torej govorimo o komunikaciji kot o bistveni sestavini človekove socialnosti, kakšne so naše konotacije? Moja se gotovo ne omejuje na izmenjavo besed.

Katere pa so besede, ki si jih izmenjavamo? Po mnenju mag. Levsteka je pisana beseda "tisto, kar je napisano, in nič več". To gotovo velja za strokovne spise, čeprav se tudi naravoslovci včasih kregajo o pravi vsebini besed. Jaz pa menim, da je pisana beseda veliko več od samih postavljenih črk, predvsem če govorimo o romanu ali če se spomnimo na zgodbe in pravljice, ki smo jih slišali od staršev. Kako hitro lahko poživimo neko zgodbo s fantazijo, kadar iz posredovanih besed nastanejo osebe, gradovi, gozdovi, živali in tako dalje. Takrat se gotovo ne držimo

4 ►►

pisane besede, ampak se oddaljimo v sanjski svet in od tega dobra knjiga, lep roman tudi živi, živi od človeške fantazije in z njo.

Kadar prisluhnemo pravljicam, nam je zelo jasno, da pripovedovanje ni realno. Kadar pa beremo časopise ali gledamo poročila, se nam zdi, da se zлива na nas velika, neomejena resnica. Kolikokrat pa se pozneje izkaže tudi za lažnivost, ki smo jo s preveliko lahkoto sprejeli kot resnico. Katera novica je bila potem pravzaprav resnica, katera pa laž? Kdo od nas ima možnost, da preveri vsako novico? Prav ima g. Levstek ko meni, da so informacije lahko zelo manipulirane. Vprašamo se pa, če smo dovolj kritični do informacij, ki jih dobimo po raznih komunikacijskih sredstvih, zlasti po televiziji?

Na koncu predavanja si je želel mag. Levstek, da bi se Cerkev bolj posluževala medija televizije in s tem povečala možnost pastoralnega delovanja. Začudil sem se ob tej želji, kajti malo prej je govoril o možnosti manipulacije gledalca televizije. S tem seveda ne mislim na to, da postanemo zdaj vsi kakor neverni Tomaž, ki je verjel šele, ko je sam videl. Mislim pa, da se človek, kadar sprejme informacije, skuša poglobiti in preveriti, kar je slišal: s srcem, kar se tiče verske resnice, preko različnih komunikacijskih in informacijskih sredstev, kar se tiče posvetne resnice. Kajti konec koncev hrepenimo vsi po resnici.

Preidimo na drugo točko, ki sem jo želel omeniti. Prof. dr. Miha Tišler, dekan Ljubljanske univerze, nam je predaval o "Avtonomnosti in univerzalnosti univerze". Predstavil nam je tri regulative univerze, in sicer zakone, statut univerze in sodelovanje med študenti in profesorji. Medtem ko sta prvi dve točki zapisani črno na belem, je tretja

točka še bolj ali manj meglena stvar. Čeprav so uvedli na univerzi tudi neke metodike sodelovanja, kot naprimer ocenjevanje profesorjev s strani študentov, so taki poskusi predvsem prostovoljne pobude vodilnega kadra univerze. Vprašanje je, če lahko ima tako ocenjevanje, ali na splošno opcije, res vpliv na oblikovanje univerzitetnih institucij, na univerzitetno življenje nasploh. Seveda ne gre zdaj za to, da bi se lahko študentje enostavno odpovedali nekemu profesorju, saj si to mlada in majhna Slovenija ne more privoščiti. Nujno potrebno pa se mi zdi, da bi sodelovanje študentov pri upravi univerze bilo tudi zapisano v kakem statutu ali zakonu, kajti sodelovanje med dvema partnerjema, ko je eden organiziran in opremljen (vodilni kadri, profesorji), drugi pa brez formalne konstitucije, ostaja neresno in tudi malo učinkovito – za obe strani.

Študentje, kakor tudi profesorji sami, imajo velik interes, da bi bila univerza čim bolj moderna, aktualna in kakovostna, kajti samo tako bodo lahko mladi strokovnjaki učinkovito vnesli svoje moči v družbo za stabilizacijo in razvoj dežele. Kakor ne bo vsak predlog s študentovske strani dober ali izvedljiv, tako tudi ni nujno vse primerno ali vredno truda, kar pride s strani profesorjev: skupno delo in diskusije pa bodo prinesli rešitve, ki bodo za obe strani sprejemljive in bodo izboljšale življenje in omogočile uspešno delo na univerzi. Radoveden pa sem že zdaj, katere teme bomo obdelali na prihodnji Dragi mladih leta 1994. Upam, da bo v bodočnosti naraslo število obiskovalcev, ker se mi zdi Draga mladih kakovosten forum za diskusijo o problemih mladih. Poleg tega pa je tudi, po želji mladih, poudarjena družabnost, tako da se med sabo spoznavamo in navezujemo stike.

stna, kajti samo tako bodo lahko mladi strokovnjaki učinkovito vnesli svoje moči v družbo za stabilizacijo in razvoj dežele. Kakor ne bo vsak predlog s študentovske strani dober ali izvedljiv, tako tudi ni nujno vse primerno ali vredno truda, kar pride s strani profesorjev: skupno delo in diskusije pa bodo prinesli rešitve, ki bodo za obe strani sprejemljive in bodo izboljšale življenje in omogočile uspešno delo na univerzi. Radoveden pa sem že zdaj, katere teme bomo obdelali na prihodnji Dragi mladih leta 1994. Upam, da bo v bodočnosti naraslo število obiskovalcev, ker se mi zdi Draga mladih kakovosten forum za diskusijo o problemih mladih. Poleg tega pa je tudi, po želji mladih, poudarjena družabnost, tako da se med sabo spoznavamo in navezujemo stike.

Tomaž Kričej, Maribor:

Letoŕnja Draga mladih je bila zame prva. Udeležil sem se je predvsem zaradi odlične teme in pa tudi zaradi dej-

stva, da so jo organizirali moji kolegi iz ZKŠ AMOS. Poteka organiziranja te prireditve nisem posebej pozorno spremljal, zato sem se na začetku malo ustrašil naloge, ki mi je po spletu naključij pripadla. Na Opčinah naj bi namreč poskrbel za zadnje organizacijske priprave, poleg tega pa naj bi na prireditvi prevzel vlogo povezovalca. Vendar je bil še najmanjši strah odveč. Mladi Slovenci iz Trsta, ki so tudi soorganizatorji vseh Drag mladih, so res dobro uigrana, prijetna ekipa. Mislim, da ne bo nič narobe, če rečem, da je prav zaradi njih vsa zadeva z organizacijskega vidika tako dobro potekala, saj so morali, med drugim, poskrbeti tudi za hrano in prenočišča za udeležence.

Kot sem že omenil, me je letošnja tema o izobraževanju in šolstvu privlačila že od vsega začetka. Predvsem je važna njena aktualnost, saj se v Sloveniji o tej temi iz tedna v teden več govori in piše. K dobri temi spadajo tudi ugledni predavatelji. Tako nam je mag. Tone Levstek v uvodnem predavanju predstavil temo o vplivu družbenih občil na zavest posameznika, to se pravi temo izobraževanja v najširšem smislu. Drugega dne smo se posvetili vzgoji in izobraževanju v šolskem sistemu. Gostje okrogle mize, prof. Angelca Žerovnik, prof. Marta Ivašič in gdč. Alenka Šverc so nam predstavile problem vsaka s svojega vidika. Posebej zanimiv je bil pogovor z vsako od njih v delovnih skupinah. Popoldne istega dne nam je dr. Miha Tišler predstavil Avtonomnost in univerzalnost Univerze. Po mojem je to predavanje predstavljalo vrh pri obravnavanju letošnje teme.

Po družabnem večeru in sobotnem jutranjem izletu smo se zbrali pri skupni maši in refleksiji. Bogu smo se zahvalili za bogate dneve, ki smo jih skupaj preživeli. Takrat je prišel na dan zelo pomemben vidik Drage mladih. Razšli smo se namreč kot dobri prijatelji. V teh dneh smo podrlji meje, ki ločujejo naš narod. Skupna nam je bila misel, da se snidemo spet, če ne prej, na 4. Dragi mladih.

Marko Ilešič, Postojna:

Draga mladih – kaj je sploh to? Verjetno poznate klasično Drago – dneve predavanj in pogovorov o družbenih dogajanjih v slovenskem narodnostnem prostoru. Draga mladih je njihovo nadaljevanje s temami, ki zanimajo mladino. Predvsem pa je to najbolj odprta možnost druženja in resnih pogovorov z drugimi študenti, kar jih poznam. Ni se treba strinjati samo z "levimi" ali zgolj z

"desnimi", kot se nam zelo rado dogaja pri podobnih prireditvah v Sloveniji. Strpnost je v Dragi nekaj samoumevnega.

Druga velika prednost se mi zdi sproščenost celotne prireditve. Študijski dnevi so resnično podobni študiju na fakulteti; če te tema zanima, prideš, sicer pač ne. Resnici na ljubo ostanemo na predavanjih vsi, ker so teme vedno zanimive. Veliko pa mi pomeni možnost, da namesto na predavanja zavijemo v bližnjo gostilno, ne da bi zaradi tega kazali s prstom name.

V takem posebnem vzdušju, ki ga v Sloveniji (morda tudi v zamejstvu?) še zelo pogrešam, je izbira teme predavanj morda celo manj pomembna. Mlad človek, še posebej mlad izobraženec bi namreč moral razmišljati o zelo široki mavrici problemov v sodobnem svetu. Tako se je letošnja Draga mladih soočila z vzgojo in izobraževanjem. Gosti so (kot navadno) bistveno prispevali k visoki ravni našega besedovanja in so lepo osvetlili področje institucionaliziranega izobraževanja. Nekoliko manj svetlobe pa je padlo na vpliv medijev in informacijske tehnologije na oblikovanje človeka.

Kaj imate torej rajši: strpnost in sproščenost ali resnost in poglobljenost? Draga mladih ima oboje! Če ne verjamete, pridite drugo leto!

Pavel Demšar, Maribor:

Na Dragi mladih sem bil letos tretjič, tokrat v organizacijski skupini. Po tej plati lahko rečem, da sem bil zadovoljen, saj ni bilo večjih spodrsljajev. Ker smo bi-

li letos organizatorji iz Štajerske, sem še posebno zadovoljen, da smo s tem uspeli privabiti tudi več mladih iz tega konca. V primerjavi s prejšnjima dvema prireditvama "Dragica" kar uspešno napreduje. Tokrat je vse potekalo bolj umirjeno, saj je spored, kljub nekaterim novostim, že utečen. Prijateljskih vezi se je tudi že mnogo napletlo, najdragocenejše se mi zdijo tiste z mladimi zunaj meja Slovenije. Po končani prireditvi pa nismo več razpravljali o tem, ali prihodnja Draga mladih bo ali ne, ampak že kar avtomatsko, kako jo za naslednje leto kar najbolje pripraviti.

Kljub temu da je bila udeležba na ravni prejšnjih let, sem pričakoval večje število mladih z ljubljanskega področja. Motilo pa me je tudi to, da so nekateri odpovedali udeležbo prav zadnji trenutek. Tudi sicer se mi zdi udeležba eden od problemov, za katerega bomo morali v prihodnje še kaj narediti, da bomo privabili večje število mladih na to srečanje, ki je eno od redkih, če ne edino, ki povezuje slovensko mladino zunaj in znotraj meja Slovenije.

RAST, mladinska priloga Mladike. Pripravlja uredniški odbor mladih. Pri tej številki so sodelovali: Marija Mamolo, Breda Susič, Andrej in Neva Zaghet, Igor Merku, Tomaž Kričej, Marko Ilešič, Pavel Demšar, Alenka Štoka, Giorgina Pisani, Jelka Razpotnik, Nadja Roncelli in Andrej Rupel.

Tisk Graphart, Trst, september 1993. Drevored G. D'Annunzio 27/E, Tel.040/772151

Osmi mednarodni mladinski dan v Denverju

Upanje, da so mladi bodočnost Cerkve, potrjuje ogromno število mladih (skoraj pol milijona), ki so se zbrali okoli papeža na osmem mednarodnem mladinskem dnevu v Denverju 15. avgusta letos. Med njimi sva bili tudi medve. Priključili sva se skupini petnajstih mladih iz tržaške škofije. Skupaj smo se pripravili na to romanje z udeležbo na treh molitvenih srečanjih. Najbolj slovesno je bilo molitveno bedenje v Ogleju junija, saj smo bili prisotni vsi romarji iz naše dežele (približno 400), naši prijatelji in vsi štirje deželni škofje, ki so nam podelili poseben mandat.

V Denverju smo se na praznik Marijinega vnebovzvetja pripravljali skupaj z mladimi iz cele Italije s trodnevno jutranjo katehezo, ki je bila osnovana na božji besedi. Poudarek je bil na povezanosti slehernega izmed nas s Kristusom, zato da postanemo mladi vedno bolj živi udje Cerkve.

Od prihoda v Denver smo vsi seveda nestrpnost pričakovali trenutek, ko se bomo srečali s papežem. Nekatere skupine, ki so bile izžrebane, so ga lahko pozdravile že v četrtek, 12. avgusta na slovesni otvoritvi mladinskega dne. Mi Tržačani pa smo medtem zamujali čas po turističnih agencijah in iskali najboljšo ponudbo za izlet v denversko okolico. In res smo se naslednji dan podali med čudovite denverske rdeče skale in vide-li celo grob slavnega Buffala Billa.

Končno je napačila sobota 14. avgusta, ko smo se skupaj z dvestotisočimi mladimi iz vsega sveta napotili proti Cherry Creek Parku. Predstavljajte si ogromno pisano reko ljudi, zastave vse-

ga sveta, pesmi vseh narodov, pozdrave v najrazličnejših jezikih... Pričakovali smo pravi zeleni senčnati park, poln dreves. Čakala pa nas je pusta, puščavnata planjava. Našo skupino so usmerili v predel parka, ki je bil že vnaprej določen in žal precej daleč od oltarja. Po nekajurnem čakanju nam je brnenje helikopterja naznanilo papežev prihod. Sledili so običajni trenutki veselega vzklikovanja in pozdravljanja. Končno je nastopil čas duhovne poglobitve, ki smo jo vsi pričakovali in zaradi katere smo tudi šli v Ameriko. Kot izhodišče je papež izbral odlomek iz Janezovega evangelija, ki govori o Jezusu, dobrem pastirju. To je odlomek, iz katerega je bilo tudi izbrano geslo letošnjega mandatarnega mladinskega dne, in sicer: "Jaz sem prišel, da bi imeli življenje in ga imeli v obilju". (Jn 10, 10) Sveti oče je poudaril, da je Kristus pastir tudi današnjega sveta in je spodbudil nas mlade, naj odpremo svoja srca in razum Kristusu in naj mu vedno sledimo. V tesni povezanosti s Kristusom postanemo tudi mi dobri pastirji svojega življenja in okolja. Pred Gospodom smo odgovorni ne samo zase, ampak tudi za vse stvarstvo, posebno pa za naše brate in sestre, ki so v današnji razčlovečeni družbi zapostavljeni.

Med sobotnim bedenjem so se zvrstila tudi pričevanja mladih iz raznih držav. Med temi je najbolj izstopalo pričevanje dveh fantov iz Sarajeva. Pričakovali smo besede žalosti in obupa, vendar pa sta fanta pokazala, da se lahko v še tako težki situaciji ohrani optimizem in vero v Boga.

Novoletno evropsko srečanje v Münchnu

Letošnje novoletno taizejsko srečanje se bo odvijalo v južni Nemčiji, in sicer v Münchnu na Bavarskem.

Med srečanji za binkošti v Taizeju so mladi iz različnih delov Nemčije spregovorili o pomenu shoda v njihovi deželi. Navajamo nekaj njihovih misli: "Ravno pravi čas je za evropsko srečanje v Nemčiji. Velika večina Nemcev je proti sovraštvu do tujcev, mnogi so pripravljene sprejeti neznanca in odpreti svoje domove. Zavedajo se, da jim bo to dalo nekaj več. Le manjšina misli drugače, svoja razmišljanja opira na razočaranja, malodušje, na obrambo svoje lastne koristi. Nekateri s kriminalnimi dejanji pred celim svetom izražajo svoje sovraštvo do tujcev. Težko se je z vidnimi ukrepi postaviti po robu temu sovraštvu. Evropsko srečanje bo eno teh znamenj, bo spodbuda za mnoge."

Na taizejsko novoletno srečanje se bo odpravila večja skupina mladih iz Slovenije, katerim se lahko pridružimo tudi mladi iz zamejstva.

Prijave sprejemajo na Medškofjiskem odboru za mladino (MOM – Jurčičev trg 2, Ljubljana, tel. št. 61/223864 ali 61/211136) **do 8. novembra 1993.**

Za romanje se lahko prijavijo vsi, ki so dopolnili 17 let in se moralno obvežejo, da se bodo v polnosti vključili v program srečanja.

Za vse udeležence sta obvezni dve pripravi: v soboto, 13. novembra in v soboto, 11. decembra, ob 10. uri, v kraju, kjer se boste prijavili.

V München odpotujemo v ponedeljek, 27. decembra, pozno ponoči. Domov pa se bomo vrnili v soboto, 1. januarja, pozno zvečer.

Prijavnico in dodatne informacije za udeležence iz Trsta nudi Breda Susič – tel. št. 040-211551.

Naslednje jutro je med mašo papež nastopil bolj direktno. Jasno in odločno nam je rekel: "Svet vas potrebuje, Kristus vas potrebuje zato, da razsvetlite svet. Gorje vam, če ne boste znali braniti življenja! Zavedati se morate pomembnosti te naloge: ustvariti je treba svet pravičnosti in ljubezni. Uporabite svoje talente, energijo, mladostno navdušenje, svojo inteligenco za Kristusa, ki prinaša življenje, ne pa za svet, ki ga uničuje. Oznanjajte evangelij s Kristusovim križem v rokah in z Gospodovo miselnostjo v srcih..." Slovesnost se je zaključila s himno letošnjega svetovnega dne mladih We are one body (Mi smo eno telo).

Upava, da bo tudi to srečanje pomagalo nam mladim, da se bomo globlje zavedali vrednosti življenja.

Alenka Štoka in Giorgina Pisani

Pogovor z Lučko Vombergar, predsednico SDO v Slomškovem domu

Tokrat objavljamo intervju, ki ga je za Rast pripravila Jelka Razpotnik. Jelka, sicer doma iz Ljubljane, je že sodelovala z našim listom; letos pozimi je šla na študijsko potovanje v Argentino, kjer je lahko bolje spoznala tamkajšnje slovensko stvarnost. Med svojim bivanjem v Buenos Airesu je posnela tale intervju z Lučko Vombergar, predsednico Slovenske deklishe organizacije v argentinskem glavnem mestu.

Uredništvo

Argentina je daleč, daleč od Evrope in Slovenije. Pa vendar kljub temu pod južnim križem živi zavedna slovenska mladina, ki ni pozabila svojih korenin in še vztraja pri slovenski besedi. Njeno delo je naporno: aktivno delo v argentinski družbi in slovenski skupnosti. Mnogo jih je, ki tega ne zmorejo in omagajo.

Lučka, se lahko našim bralcem najprej predstaviš?

Imam 20 let in na buenosaireški univerzi študiram prehrano.

Ti si bila ob novem šolskem letu (1993) izvoljena za

predsednico SDO (Slovenske deklishe organizacije) Slomškovega doma v Ramos Mejiji. Nam lahko predstaviš, kakšno je tvoje delo, kaj se pričakuje od tebe kot predsednice? Kakšne so tvoje želje?

Kot predsednica SDO Slomškovega doma imam vso odgovornost za delovanje mladinskih organizacij v Slomškovem domu. SDO in SFZ delujemo skupaj. Predsednik SFZ, Marko Čeč, in jaz predstavljava mladino v odboru Slomškovega doma, predloživa želje mladine, istočasno pa sporočava mladini, kaj je bilo sklenjeno na seji odbora.

Želje našega delovanja so, da bi mladina zahajala v dom, da bi s skupnimi močmi še naprej ohranjali slovenstvo in katoliško vero. Pričakujem pa tudi, da bi nas odbor podpiral.

Lahko predstaviš dejavnosti mladine Slomškovega doma skozi vse šolsko leto? Boste letos vpeljali kakšne novosti glede na prejšnja leta?

Sodelujemo pri proslavah materinskega in očetovskega dne. Enkrat na

dva meseca imamo mladinsko mašo, po njej pa povabimo izbranega predavatelja, da nam predava o določeni temi, ki nas zanima. Ob Veliki noči in Božiču imamo mladinski sestanek. Sodelujemo pri mladinsko pevsko glasbenem festivalu in skupnem mladinskem dnevu. Pripraviti moramo tudi svoj krajevni mladinski dan, za katerega imamo v načrtu predstaviti veseloigro.

Pri športu dekleta igramo odbojko, fantje pa nogomet. V letošnjem letu želimo vpeljati kuharski tečaj za dekleta in mlade žene ter znova začeti z mladinskim pevskim zborom.

Mladina verjetno sodeluje tudi na vseh drugih prireditvah Slomškovega doma. Je to velika obremenitev za vas?

Seveda je. Mladina sodeluje pri vseh prireditvah Slomškovega doma, kar je tudi razumljivo, saj smo del njega in dom je tudi naš.

Kako ti uspeš razporediti svoj čas glede študija in obveznosti v mladinski organizaciji? Ti ostane še kaj časa za kakšen hobi?

Moja hobija sta pletenje in štrikanje. Toda to lahko delam samo med počitnicami, saj med letom nimam dovolj časa.

Odkod finančna sredstva za mladinske prireditve in ostale aktivnosti v domu?

Zbiramo članarino, ki jo plačuje vsak član naše mladinske organizacije. Pri pomembnejših mladinskih prireditvah (npr. mladinski dan) imamo v zakupu prodajo jedi in pijače. Z vsem tem uspemo financirati naše aktivnosti.

Si zadovoljna z obiski mladinskih sestankov in drugih mladinskih prireditve?

Sem zadovoljna, ker vidim, da kar delamo ni zastonj in da še vedno obstaja mladina, ki jo zanima slovenstvo in naše korenine.

Kje je po tvojem mnenju vzrok, da mladina nerada aktivneje sodeluje v slovenskih organizacijah?

Problem mladinskega delovanja se sedaj opaža po vsem svetu, ne samo pri nas. Materializem in želja po lahkem in brezskrbnem življenju pripeljeta tudi k nesprejemanju odgovornosti, kar bi to zahtevalo veliko truda, skrbi in časa. Samo od sebe se pa nič ne naredi.

Bi morda želela še kaj sporočiti?

Hvala ti, Jelka, da se zanimaš za nas. Upam pa, da ti je bilo všeč med nami.

Hvala za pogovor, Lučka, in želimo ti veliko uspeha ob tvojem delu.

Pogovarjala se je Jelka Razpotnik

Še enkrat se lepo zahvaljujem vsem, ki so omogočili moje potovanje v Argentino: Mladiki, Katoliškemu glasu, Mohorjevi družbi v Celju, Izvršnemu svetu Kranj, Koteksu, Mercatorju, g. dr. Alojziju Šušterju ter g. Janezu Grilu, Andreju Pozničju in g. Bečanu.

J.R.

OCENE

Urejata Nadja Roncelli in Sara Trampuž

Film za vse okuse

S prihodom jeseni se začne nova filmska sezona. Po sicer daljšem poletnem premoru, ko smo si lahko ogledali tudi filmske prvence lanskega leta, bomo sedaj lahko spoznali najnovejše predstave novega filmskega leta, ki se vsaj po napovedih kaže precej obetavno.

Največje zanimanje je gotovo vzbudil zadnji film ameriškega režiserja Stevena Spielberga "Jurassic Park". V glavnih vlogah igrajo Sam Neil, Laura Horn in slavni ameriški režiser Richard Attenborough.

Zgodba filma se odvija v bližnji bodočnosti, ko skupini genetikov uspe reproducirati v laboratoriju jajca dinosavrov in tako spet spraviti dinosavre k življenju.

Film je namenjen ljudem vseh starosti, saj obravnava za naše dni zelo aktualno te-

mo; svari namreč ljudi pred nevarnostjo genetske manipulacije.

Akcijski film "Ubežnik" v režiji Andrewa Davisa pripoveduje zgodbo navadnega zdravnika (vlogo igra Harrison Ford), ki ga po nedolžnem krivijo umora žene, zato se postavi v beg da bi ubežal ječi. Zgodba se na videz zdi monotona, v resnici pa je zelo razgibana in vsa zasluga gre režiserju, ki je dal filmu zelo hiter tempo dogajanja.

Na letošnjem beneškem filmskem festivalu je bil predstavljen film "Dave" režiserja Ivana Reitmana, glavno vlogo igra Kevin Kline. Film je satira ameriškega političnega življenja: ameriški predsednik ima dvojnika, ko pa predsednik hudo zboli, ga mora njegov dvojnik nadomestiti in ta se potem izkaže bolj sposoben in pošten od predsednika samega.

Želim srečno izbiro vsem!

Nadja Roncelli

Nepozabno doživetje v Stični

(Vtisi z vseslovenskega srečanja za mladino – Stična '93)

Letošnjega srečanja, ki ga vsako leto na tretjo soboto v mesecu septembru organizira MOŠ, se je udeležilo kakih 8000 mladih iz cele Slovenije. Zbrali so se, da bi na enkrat način začeli novo delovno leto v okviru mladinskih veroučnih skupin, ki v Sloveniji delujejo v župniji in drugih mladinskih organizacijah. Letošnje srečanje so oblikovali mladi iz skupine GEN in kantavtor Vla-

do Kreslin, mlade pa sta s svojo prisotnostjo počastila tudi papeški nuncij, msg. Celata in slovenski metropolit Alojzij Šuštar.

Iz Trsta se je v Stično odpeljalo 8 mladih, ki so se nazaj vrnil polni navdušenja in zadovoljstva zaradi nove bogate izkušnje. Za bralce Rasti so zbrali naslednje vtise:

Alenka Štoka, 24 let: Potem ko sem se poleti udeležila svetovnega srečanja mladih v Denverju, sem hotela zopet občutiti tisto povezanost, ki jo lahko doživim na takih srečanjih.

Prijetno sem bila presenečena, ko sem ugotovila, da je bilo geslo letošnjega srečanja v Stični: "Prišel sem, da bi imel življenje", kar je bila tudi vodilna misel svetovnega dneva mladih v Denverju. Edina stvar, ki sem jo pogršala v Denverju, je bila slovenska beseda in pesem, zato sem se v Stični najbolj razveselila, ko sem zopet slišala lepo slovensko pesem, ki je zadone-la v stiški baziliki.

Katja Volpi, 23 let: Srečanje v Stični mi je bilo zelo všeč. Prav tako velika srečanja dokazujejo vsakemu izmed nas, koliko je še takih ljudi (in to mladih!), ki jih krščanski ideal navdušuje. Ta zavest se mi zdi za nas zamejce še posebno važna, saj nam daje veliko moči za delo v naših organizacijah in skupinah.

Mitja Petaros, 26 let: Res se mi zdi lepo, da se slovenska mladina združuje na tak način, na takih velikih prireditvah. Zelo pa se mi zdi škoda, da je bilo zamejcev tako malo – iz Trsta nas je bilo sicer 8, iz Gorice pa nikogar. Izgubljena priložnost!

Valentina Bemb, 20 let: Najbolj so me na srečanju ganila pričevanja mladih iz skupine Gen, še posebno pa pričevanje mladih zaročencev. Povedala sta, kako se skupaj trudita, da bi njuna ljubezen ostala čista. To zahteva od obeh velik napor; napor, ki ga ne bi bil vsakdo sposoben, še posebno ne, če nisi trden v svoji veri.

Raffaella Petronio, 17 let: Letos sem bila prvič v Stični. Ta izkušnja me je zelo prevzela in navdušila. Predvsem mi je bilo všeč petje mladih ob spremljavi inštrumentov, ki je ustvarjalo neko posebno atmosfero zbranosti. Bilo bi lepo, da bi tudi v Trstu ustanovili podobno glasbeno skupino, morda v

sklopu mladinskih maš, ki smo jih lani prirejali enkrat na mesec izmenično v raznih tržaških župnijah.

Andrej Corva, 17 let: Na srečanju smo imeli po prvem delu programa, ko so nas navdušila pričevanja in glasba, priložnost, da smo se ustavili v baziliki. Tam je zavladala tišina in zbranost, ki nam je dala zaslutiti, kako živijo cistercijanci.

V Stični me je najbolj prevzela velika množica mladih, ki je prišla na srečanje. To pa zato, ker je pri nas v zamejstvu težko videti toliko mladine skupaj, ki stremi za istimi ideali. To je jasen dokaz, da je Cerkev še vedno prepričljiva za mlade, ki so že po svoji naravi uporni in kritični.

Manica Maver, 22 let: Poleg duhovne obogatitve, ki ti jo take vrste mladinsko srečanje prinaša, se mi srečanje v Stični zdi lepa priložnost, da se srečaš s svojimi prijatelji iz raznih krajev, predvsem s takimi, ki jih ne vidiš pogosto. V Stični se namreč zberejo mladi z vseh koncev Slovenije. Tako sem jaz letos tu ponovno srečala prijatelje, ki so se udeležili Drage mladih, skavte iz Ilirske Bistrice, pri katerih smo letos taborili, prijatelje od Medškofijskega odbora za študente Amos-a, Združenje katoliških študentov... in še bi lahko naštevala. Škoda le, da je bilo nas zamejcev tako malo. Zato že zdaj vsem priporočam, da greste drugo leto z nami. Zagotavljam vam, da se splača!

Sam

Dežuje – te ni...

*Me zebe,
kje si?*

*Samoten golob se skriva pod streho
Samoten kot on, zavetje iščem, uteho
Jaz nisem popoln; iščem samega sebe
se iščem v prijateljih;*

ne morem brez tebe

Nekaj mi manjka,

to je del srca

Nikjer ga ne najdem,

v vesolju,

doma.

Le kaj vedno iščem?

vem kaj me temni.

Saj vem kaj mi manjka;

brez tebe me ni.

Andrej Rupel

Psihozanimivosti

Povprečna teža možganov znaša pri moškem 1300 g, pri ženski pa 1200 g.

V pubertetni dobi ženski možgani tehtajo več od moških.

Poškodbe hipotalamusa (ki je del možganov) povzročijo jezo in znanjšanje ali povečanje ne samo lakote, ampak tudi telesne temperature (odvisno od tega, kje se nahaja poškodba).

Nekateri bolniki imajo hude epileptične napade, ko gledajo črnobeke šahovnice in platane; imajo lahko okrog 30 dnevnih napadov. Epilepsijo povzroča tudi vbrizganje penicilina.

Znano je, da ljudje sanjamo v fazi, ki jo imenujemo REM. Tale faza se prvič pojavi po dobri uri in pol, odkar smo zaspali. REM je tesno povezan z dinamičnimi sanjami (npr. v sanjah se nekdo igra, teče, lovi itd.), medtem ko imamo statične ali celo tesnobne in grozljive sanje v fazah, ki niso REM (npr. sanjamo, da so nas zaprli v grob).

Fazo REM imajo samo sesalci in ptiči.

Spomnimo se svojih sanj, če se zbudimo najkasneje osem minut po zadnji fazi REM.

Možgani uporabijo več kisika med spanjem REM, kot med napornim dnevnim delom.

Slepi ljudje slišijo v svojih sanjah glasove in zvoke, ne vidijo pa nobene scene.

Strokovnjaki so opazili, da desno uho sprejema z večjo lahkoto besede, medtem ko levo uho sprejema laže zvoke in glasbo.

V levi polobli možganov ima svoj sedež verbalni material, desna polobla pa se odlikuje v sprejemanju optičnega in čustvenega materiala.

Če novorojeni opici zapremo eno oko in ga odpremo šele po šestih mesecih, bo opica na tisto oko popolnoma slepa.

Andrej Zaghet